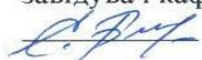

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри психології
протокол № 1 від 25 серпня 2021 р.
завідувач кафедри
 професор Олена БЛИНОВА

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
СУЧАСНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У СОЦІАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Освітня програма «Психологія»
третього (освітньо-наукового) рівня
Спеціальність 053 Психологія
Галузь знань 05 Соціально-поведінкові науки

Херсон 2021

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Сучасні напрями дослідження особистості у соціальній психології
Тип курсу	Вибіркова компонента (цикл професійної підготовки)
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	2 кредити / 60 годин
Семестр	7-й семестр
Викладач	Олена Євгенівна Блинова (Olena Blynova), професор, доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та соціальної психології https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=U3gNHX0AAAAJ
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=3730
Контактний телефон	+38(050)1408270
Е-mail викладача:	elena.blynova@gmail.com
Графік консультацій	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій
Методи викладання	семінарські заняття, практичні завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	7-й семестр – залік

2. Анотація до курсу

Освітня компонента «Сучасні напрями дослідження особистості у соціальній психології» є складовою частиною вибіркового освітніх компонент циклу професійної підготовки. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сучасні напрями дослідження особистості у соціальній психології» є базові принципи, механізми, наукові підходи до розвитку особистості у базових психологічних школах. Навчальна дисципліна «Сучасні напрями дослідження особистості у соціальній психології» є важливим чинником формування в аспірантів наукового світогляду, гуманістичних установок, тому він тісно пов'язаний з філософією, історією, культурологією, соціологією, соціальною психологією.

3. Мета та завдання курсу

Мета курсу: формування у здобувачів наукових уявлень щодо різноманіття наукових підходів до пояснення природи особистості у світовій психології.

Завдання курсу:

- розширення світогляду здобувачів щодо різноманіття поглядів на природу особистості у сучасній науці;
- навчити аспірантів сучасному науковому розумінню й правильній оцінці теоретичних знань та практичних підходів до проблеми особистості у світовій психології;
- формування навичок і вмінь надання професійної психологічної допомоги особистості у складних життєвих ситуаціях.

4. Компетентності та програмні результати навчання

Вивчення освітньої компоненти «Соціально-психологічні засади мобільності особистості» спрямовано на формування таких **програмних компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних психологічних знань та професійної психологічної практики.

Загальні компетентності:

- ЗК 5. Здатність працювати в команді, за потреби відігравати провідну роль в організації командної роботи.

Фахові компетентності спеціальності:

- СК 4. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й професійну мобільність.

Програмні результати навчання:

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
----------------------------	-------------------------------------	-------------------------

<p>ПРН 2. Знати та переосмислювати існуючі та \ або створювати (за потреби) нові теоретичні моделі та психологічні підходи до аналізу й інтерпретації одержаних результатів наукового дослідження.</p>	<p>Дискусія Опрацювання джерельної бази дослідження. Виконання індивідуального завдання; підготовка доповіді та презентацій за змістом та сутністю нової наукової теорії</p>	<p>Поточний контроль Усне опитування Письмові роботи</p>
<p>ПРН 6. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, соціальних груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.</p>	<p>Виконання творчого завдання: Доповідь-презентація за змістом самостійного завдання</p>	<p>Поточний контроль Усне опитування Письмові роботи Підсумковий контроль</p>

Знання, засвоєні в межах зазначеної освітньої компоненти, будуть використані при написанні науково-дослідних та кваліфікаційних робіт, для розширення власного та професійного світогляду.

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин всього	–	20	40

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
2021-2022 н.р.	7-й	053 Психологія	4	Вибірковий

7. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

- фліпчарт;
- проєктор;
- друковані матеріали (книга, підручники, методична література, діагностичний інструментарій, методичні матеріали).

8. Політика курсу

На заняттях студент має дотримуватися принципів академічної доброчесності. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів вищої освіти, глибина засвоєного ним матеріалу з курсу. Всі завдання практичних занять мають бути виконаними, незалежно від причини відсутності студентам на занятті. Завдання до кожної наступної теми викладач надає наприкінці заняття. Всі вид робіт необхідно виконувати у визначений термін. Якщо аспірант був відсутнім на занятті, тему слід відпрацювати впродовж 2 тижнів на кафедрі.

Виконання навчальних завдань має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету» (Наказ Херсонського державного університету від «06» квітня 2021 р. №419-Д) <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>

9. Схема курсу_7-й семестр

Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Тема 1. Сучасні рольові концепції особистості. План: 1. Структура рольової соціальної взаємодії. Виконання ролей як форма соціальної поведінки. Зовнішня та внутрішня детермінація ролі. 2. Порівняльна характеристика різних підходів до вивчення	семінар – 4 год.	1; 2; 3; 4; 9; 10; 11; 15	Проаналізувати рекомендовану літературу; підготуватися до дискусії з теми семінарського заняття.	12

структури особистості. Рольові очікування. 3. Рольовий конфлікт та самореалізація. Локус рольового контролю. Поняття «рольова ідентичність» та «рольова компетентність». <i>Всього, сем. 4 год., сам. роб. 8 год.)</i>				
Тема 2. Теорія соціального навчання Джуліана Роттера. План: 1. Основні концепції та принципи. Потенціал поведінки. Очікування. Цінність підкріплення. 2. Інтернальний і екстернальний локуси контролю. Прогноз поведінки. Основна формула прогнозу поведінки. Потреби та компоненти потреб. <i>Всього сем. 4 год., сам. роб. 8 год.)</i>	семінар – 4 год.	1; 2; 3; 4; 9; 10; 11; 15	Проаналізувати рекомендовану літературу; підготуватися до дискусії з теми семінарського заняття	12
Тема 3. Соціально-психологічна теорія особистості Г. С. Саллівана. План: 1. Структура особистості за Г. С. Салліваном. Поняття «динамізм». 2. Поняття «персоніфікація» як індивідуальний образ самого себе або іншого. 3. Роль пізнання в функціонуванні особистості. 4. Динаміка особистості. Стадії розвитку особистості. Детермінанти розвитку за Г. С. Салліваном. <i>(Всього, сем. 4 год., сам. роб. 8 год.)</i>	семінар – 4 год.	1; 2; 3; 4; 9; 10; 11; 15	Проаналізувати рекомендовану літературу; підготуватися до дискусії з теми семінарського заняття	12
Тема 4. Диспозиційна теорія особистості за Г. Олпортом. План:	семінар – 4 год.	1; 2; 3; 4; 9; 10; 11; 15	Проаналізувати рекомендовану літературу; підготуватися до дискусії з	12

1. Концепція рис особистості Гордона Олпорта; 2. Типи індивідуальних диспозицій в теорії Г. Олпорта; 3. Розвиток самості в теорії Г. Олпорта; 4. Основні риси психологічно зрілої особистості в теорії Г. Олпорта; <i>Всього, сем. 4 год., сам. роб. 8 год.)</i>			теми семінарського заняття.	
Тема 5. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури. План: 1. Основні принципи соціально-когнітивної теорії. 2. Саморегулювання і пізнання в поведінці. 3. Научіння через моделювання. Основні процеси научіння через спостереження. 4. Концепція самоєфективності в особистісному розвитку. <i>(Всього сем. 4 год., сам. роб. 8 год.)</i>	семінар – 4 год.	1; 2; 3; 4; 9; 10; 11; 15	Проаналізувати рекомендовану літературу; підготуватися до дискусії з теми семінарського заняття	12
Самостійна робота за семестр:				30
Підсумкова контрольна робота				10
Всього: семінари – 20 год., сам. роб. – 40 год.				100

Зміст самостійної роботи:

Опрацювати запропоновані теорії особистості (або інші за вибором аспіранта), підготувати доповідь та презентацію з обраної теми з погляду змісту власного наукового дослідження.

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Максимальна кількість балів – 100 балів.

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали:

Семінари – 60 балів (по 12 балів за 5 тем);

Самостійна робота – 30 балів;
Підсумкова контрольна робота – 10 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

25-30 балів: повністю відповідає вимогам, робота виконана самостійно;
20-24 бали: майже повністю відповідає вимогами за змістом та оформленням, є певні помилки, робота виконана самостійно;
11-19 балів: робота містить помилки, є недостатньо самостійною, частково містить запозичення тексту підручника та інших джерел.
1-10 балів: робота містить суттєві помилки, або виконана частково, або повністю є запозиченням тексту підручника та інших джерел

Критерії оцінювання усної та письмової відповіді

10-12 балів	Аспірант має глибокі, міцні і системні знання, може чітко сформулювати основні проблеми навчальної дисципліни, використовуючи психологічну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає мету та завдання навчальної дисципліни. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у практичній діяльності.
7-9 балів	Аспірант має міцні ґрунтовні знання з навчальної дисципліни, виконує практичні завдання без помилок, але може допустити неточності в підборі психологічних засобів розв'язання психологічних проблем.
5-6 балів	Аспірант знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в психологічному аналізі проблем певної навчальної дисципліни, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми та заданих прикладів, не поєднує надану інформацію з іншими психологічними знаннями та навичками.
2-4 бали	Аспірант знає основні теми курсу, має уявлення про основні методи, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені практичними прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні та обмеженому життєвому досвіді. Має недоліки в застосуванні практичних вмінь.
1 бал	Аспірант має фрагментарні знання з усієї навчальної дисципліни. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Відсутнє розуміння професійних понять, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички у виборі критеріїв обробки даних на рівні розпізнавання.

Здобувачі можуть отримати до 10% бонусних балів за участь у конкурсах наукових робіт, неформальній та інформальній освіті.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів / Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна:

1. Андреева Г.М. Социальная психология в современном обществе: Учебное пособие для вузов / Т.Л. Алавидзе, Г.М. Андреева, Е.В. Антонюк и др.; Под. ред. Г.М.Андреевой, А.И. Донцова. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 335с.
2. Бевзенко Л.Д. Социальная самоорганизация. Синергетическая парадигма: возможности социальных интерпретаций. – К., 2002.
3. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. – Изд.4-е, испр. и доп. – К.: «Освіта України», 2007. – 332с.
4. Бондаренко А.Ф. Язык. Культура. Психотерапия. – К.: Кафедра. 2012. – 416 с.
5. Головаха Е.И., Кроник А.А. Психологическое время личности. – М., 2008.
6. Горностай П. П. Личность и роль : Ролевой подход в социальной психологии личности / П. П. Горностай. – К. : «Интерпресс ЛТД», 2007. – 312 с.

7. Кроник А.А., Ахмеров Р.А. Каузометрия: Методы самопознания, психодиагностики и психотерапии в психологии жизненного пути. – М., 2008.
 8. Куницына В.Н., Казаринова Н.В., Погольша В.М. Межличностное общение. – СПб.: Питер, 2001.
 9. Купрейченко А.Б., Табхарова С.П. Критерии доверия и недоверия личности другим людям // Психологический журнал. – 2007. – Т.28. – №2. – С.55-67.
 10. Лушин П.В. Личностные изменения как процесс: теория и практика / П. В. Лушин. – Одесса: Аспект, 2005. – 334 с.
 11. Лушин П.В. Экологичная помощь личности в переходный период: экофасилитация : Монография / Лушин П.В. – Киев, 2013. – 296 с.
 12. Майерс Д. Социальная психология / Дэвид Майерс. – Пер. с англ. В.Гаврилов, С.Шпак, С.Меленевская, Д.Викторова. – Изд. 2-е, испр. – СПб. : ЗАО «Издательство «Питер», 1999. – 688 с.: ил.
 13. Мацумото Д. Психология и культура / Дэвид Мацумото. – СПб. : Питер, 2003. – 603 с. (Серия «Мастера психологии»)
 14. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. Кн.2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. [для студ. вищих навчальних закладів] / Л.Е.Орбан-Лембрик. – Київ : Либідь, 2006. – 560 с.
 15. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологічні засади спілкування: Монографія. / Л.Е. Орбан-Лембрик, Ю. Подгурецькі. – Івано-Франківськ : «Нова Зоря», 2008. – 416 с.
 16. Попович І. С. Оптимізація розвитку соціально-психологічних очікувань у студентській групі : навч.-метод. посіб. / І. С. Попович. – Херсон : ВАТ «ХМД», 2013. – 204 с.
 17. Попович І. С. Психологічні виміри соціальних очікувань особистості : монографія / І. С. Попович. – Херсон: ПАТ «ХМД», 2017. – 504 с.
 18. Попович І. С. Соціально-психологічні очікування в людських взаєминах : монографія / І. С. Попович. – Херсон : ВАТ «ХМД», 2009. – 240 с.
 19. Психология личности: Словарь справочник / Под ред. П. П. Горностая и Т. М. Титаренко. – К. : Рута, 2001. – 320 с.
 20. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
 21. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ: Каравела, 2013. 371 с.
 22. Титаренко Т.М. Життєві кризи: технології консультування. У 2-х частинах. – К., 2007.
 23. Як будувати власне майбутнє: життєві завдання особистості // За наук. ред. Т.М. Титаренко. – Кіровоград, Імекс-ЛТД, 2012. – 512 с.
 24. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение) / Люис Хьелл, Даниел Зиглер // Пер. с англ. С. Меленевская, Д. Викторова. – изд. 2-е, испр. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 608 с. – (Серия «Мастера психологии»).
- Додаткова:**
25. Братусь Б.С. Психологическое и нравственное пространство нормы // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – №7. – С.1-4.
 26. Зинченко В.П. Живые метафоры смысла // Вопросы психологии, 2006, №5. – С.100-113.
 27. Зинченко В.П. Опыт анимации метафор смысла// Вопросы психологии, 2006, №6. – С.59-63.

28. Зинченко В.П., Мамардашвили М.К. Проблема объективного метода в психологии // Постнеклассическая психология. – 2004. – №1. – С.45-69.
29. Знаков В.В. Самопонимание субъекта как когнитивная и экзистенциальная проблема // Психологический журнал. – 2005. – Т.26. – №1. – С.18-28.
30. Кларк М., Миллс Дж., Коркоран Д. Внимание к потребностям и результату деятельности друзей и посторонних // Общественное животное. Исследования // Под ред. Э.Аронсона. – В 2-х т. – Т.2. – М., 2003. – С.331-344.
31. Кожухарь Г.С. Модель усиленной мотивации: взаимодействие базовых механизмов межличностной толерантности // Вопросы психологии. – 2007. – №2. – С.15-29.
32. Куницына В.Н., Казаринова Н.В., Погольша В.М. Межличностное общение. – СПб.: Питер, 2001.
33. Купрейченко А.Б., Табхарова С.П. Критерии доверия и недоверия личности другим людям // Психологический журнал. – 2007. – Т.28. – № 2. – С. 55-67.
34. Мазилов В.А. Становление метода психологии : страницы истории (метод интроспекции) // Методология и история психологии. – 2007. – Том 2. – Вып.1. – С.61-85.
35. Нартова-Бочавер С.К. Человек суверенный: психологическое исследование субъекта в его бытии. – СПб, 2008.
36. Нартова-Бочавер С.К. Теория приватности как направление зарубежной психологии // Психологический журнал. – 2006. – Т.27. – №5. – С.28-39.
37. Чалдини Р., Кенрик Д., Нейбург С. Социальная психология. Пойми других, чтобы понять себя! – СПб, 2002.
38. Чепелева Н.В. Особистий досвід суб'єкта у контексті психологічної герменевтики // Людина. Суб'єкт. Вчинок. Філософсько-психологічні студії // За ред В.О.Татенка. – К., 2006. – С.280-302.
39. Холодная М.А., Берестнева О.Г., Муратова Е.А. Структура стратегий совладания в юношеском возрасте // Вопросы психологии. – 2007. – №4. – С.143-156.

Web-ресурсы:

37. Сайт журнала «Освіта регіону. політологія, психологія, соціальні комунікації». . – Режим доступу:
<http://www.vmurol.com.ua/index.php?idd=%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D1%83>
38. Сайт журнала «Психологічний часопис» <http://ua.appsyjournal.com/>
39. Сайт Інституту соціальної та політичної психології НАПН України . – Режим доступу: <http://ispp.org.ua/biblioteka.htm>
40. Херсонська віртуальна бібліотека ХДУ. – Режим доступу: <http://dls.ksu.kherson.ua/dls/Library/Catalog.aspx>